

Beslissing 5 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam]

geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden,

tegen:

[Naam]

geboren op [Datum],
overleden op [Datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de provincie St-Clemens van de
redemptoristen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 8 maart 2012. Op 9 mei 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [Naam]., lid van het provinciaal bestuur van de Provincie St.-Clemens van de redemptoristen. Op 5 juli 2012 heeft te Utrecht een raadkamerzitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. Omdat de Klachtencommissie het horen van beide partijen gewenst achtte, heeft zij de beslissing tot advies aangehouden tot na een mondelinge behandeling van de klacht. Op 15 oktober 2012 heeft te Utrecht daarom opnieuw een zitting achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klaagster is verschenen met haar neef. Klaagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. M.Y.M. Renken. Namens de Congregatie zijn verschenen [Naam], lid van het provinciaal bestuur van de Provincie St.-Clemens van de redemptoristen en [Naam], beleidsmedewerker van de Provincie St.-Clemens van de redemptoristen.

2. De klacht

2.1. Klaagster is opgegroeid binnen een zeer gelovig gezin. Het gezin woonde destijds in [Plaats], vlakbij het retraitshuis [Naam]. Ten tijde van het misbruik was klaagster een jaar of 8 á 10 (Uit hetgeen ter zitting is besproken is aannemelijk geworden dat klaagster omstreeks 11 jaar moet zijn geweest). In haar directe omgeving was het bekend dat klaagster de wens had om missiezuster te worden.

Pater [Naam], toen in het retraitehuis [Naam] werkzaam, had dit via de gemeenschap vernomen en riep klaagster op een dag – dat moet in het jaar [Jaar] zijn geweest of iets later – bij zich voor een gesprek hierover.

Klaagster toog naar het retraitehuis, alwaar de pater op haar wachtte. Het gesprek ging echter al snel over een heel ander onderwerp; klaagster kan zich nog goed herinneren dat de pater haar op een gegeven moment vroeg of ze wel eens doktertje speelde en masturbeerde. Aangeklaagde vertelde klaagster vervolgens dat het goed mogelijk was dat zij door dergelijke spelletjes zwanger was geworden en dat ze daarom snel naar de dokter moest, behalve als ze hem bij haar liet voelen. De pater vertelde dat hij namelijk met zijn vingers kon voelen of ze zwanger was, maar dan moest ze bij hem op schoot komen zitten. Klaagster was op dat moment zo bang, dat ze de pater gehoorzaamde. Toen ze bij hem op schoot zat, voelde de pater in haar onderbroek. Hij voelde in haar schaamstreek en aan haar geslachtsdeel. Terwijl hij dit deed maakte hij klaagster nog angstiger, door te praten over geslachtsdelen, seksualiteit, hellevuur en de straffen die erop zouden staan als ze aan seksualiteit dacht. Hij drukte klaagster op het hart, dat ze voortaan als ze weer eens seksuele gedachten had, meteen bij hem langs moest komen om te biechten.

Klaagster was zo bang dat zij inderdaad bij de geringste gedachte die wel eens seksueel getint zou kunnen zijn, bij aangeklaagde ging biechten. Na de biecht moest klaagster bij aangeklaagde op schoot zitten, waarbij aangeklaagde altijd met zijn hand in de onderbroek van klaagster voelde.

Klaagster kan zich niet herinneren hoe vaak het biechten heeft plaatsgevonden en dus hoe vaak aangeklaagde zich aan het misbruik schuldig heeft gemaakt.

Ter zitting heeft zij desgevraagd verklaard dat het misbruik minstens een keer per week plaatsvond gedurende een aantal maanden. Aangeklaagde ging daarbij niet bij haar naar binnen.

2.2. De gebeurtenissen zijn door klaagster verdrongen en naarmate klaagster ouder werd verdwenen ze meer en meer naar de achtergrond. Tot een paar jaar geleden het misbruik binnen de RKK steeds vaker in de publiciteit kwam. Klaagster ging steeds slechter slapen, kreeg last van hyperventilatie en vreselijke spanningen. Klaagster is uiteindelijk, in april [Jaar], ten einde raad naar een psycholoog gegaan en heeft EMDR therapie gevolgd. Dat hielp aanvankelijk goed.

Helaas bleek later, bij de presentatie van het rapport van de Commissie Deetman, dat de therapie toch niet alle problemen had opgelost. De klachten keerden in hevige mate terug en klaagster besloot alsnog een formele klacht in te dienen.

De angsten die klaagster heeft gevoeld als kind, hebben ertoe geleid dat ze veel gebeurtenissen in deze levensfase heeft verdrongen en deels ‘weggelachen’ door ze op een anekdotische manier, zonder emoties, aan anderen (familie en vrienden) te vertellen. In [Jaar]/[Jaar] zijn alle weggestopte gevoelens en emoties alsnog in volle hevigheid opgekomen en ze beïnvloeden sindsdien haar leven. Klaagster voelt zich gespannen, heeft last van stress, enge dromen en slaapstoornissen.

2.3. Klaagster is primair uit op erkenning en excuses. Daarnaast wenst klaagster een financiële genoegdoening.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam], lid van het provinciaal bestuur heeft namens pater provinciaal [Naam] in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen

aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klaagster onwaarheid spreekt.

Namens zijn instituut erkent hij dat [Naam] groot leed heeft berokkend aan mw. [Naam].

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna zestig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat het misbruik bestond uit het betasten van de schaamstreek en de vagina van klaagster en acht aannemelijk dat dit minstens een maal per week plaatsvond gedurende ongeveer zes maanden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunen de verklaringen van haar broer [Naam] en van [Naam] haar verhaal. Ook zij verklaren door aangeklaagde bij hun geslachtsdeel te zijn betast.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand in wie ze terecht meende vertrouwen te kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. [Naam], lid van het provinciaal bestuur van de Provincie St.-Clemens van de redemptoristen heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klaagster om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie pater provinciaal [Naam] de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 november 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie B. Wooning, s.v.d., provinciaal overste Missionarissen van het Goddelijk Woord en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.